

Toolbox Integriteit: **Handreiking Ambtseed en belofte**

Inleiding

Medewerkers van de sector waterschappen die ambtenaar zijn in de zin van de Ambtenarenwet 2017, leggen bij hun aantreden een eed of belofte af. Met die eed of belofte geeft de medewerker aan zich als een goed ambtenaar te zullen gedragen.

Het afleggen van de eed of belofte is een formeel moment. De medewerker staat bewust stil bij de normen en waarden die horen bij het werken voor een overheidswerkgever. Daarbij gaat het onder meer om integer handelen, zorgvuldigheid, onafhankelijkheid, het voorkomen van belangenverstrengeling, vertrouwelijkheid en een zorgvuldige omgang met informatie.

Dit moment is ook geschikt om te benadrukken dat werken voor de sector waterschappen plaatsvindt binnen de democratische rechtsstaat. Met hun handelen dragen medewerkers bij aan een betrouwbare, zorgvuldige en rechtmatige overheid.

Door de eed of belofte af te leggen, verklaart de medewerker zich te houden aan de verplichtingen die horen bij het ambtenaarschap en bij de functie. Denk aan eerlijk en zorgvuldig werken, het algemeen belang dienen, onafhankelijk handelen en vertrouwelijke informatie beschermen.

Kern van de ambtseed en -belofte	
<i>Waar gaat het om?</i>	<i>Wat betekent dit in de praktijk?</i>
Integer handelen	Medewerkers werken eerlijk, betrouwbaar en zorgvuldig.
Algemeen belang	Medewerkers richten hun keuzes en handelen op de samenleving en de publieke taak.
Onafhankelijkheid	Medewerkers voorkomen belangenverstrengeling en handelen professioneel.
Vertrouwelijkheid	Medewerkers gaan zorgvuldig om met informatie en houden vertrouwelijke informatie geheim.

Wettelijke basis

De wettelijke basis staat in **artikel 7 van de Ambtenarenwet 2017**. Daarin is bepaald dat de ambtenaar de eed of belofte aflegt overeenkomstig een bij algemene maatregel van bestuur vastgesteld formulier. Voor waterschappen is deze verplichting relevant omdat waterschappen in **artikel 2 van de Ambtenarenwet 2017** zijn aangewezen als overheidswerkgever.

Daarnaast verplicht **artikel 5, eerste lid, onderdeel a, van de Ambtenarenwet 2017** de overheidswerkgever ervoor te zorgen dat ambtenaren bij indiensttreding de eed of belofte afleggen. De nadere regels staan in **artikel 5 van het Uitvoeringsbesluit Ambtenarenwet 2017**. Daarin is geregeld dat de eed of belofte wordt afgelegd volgens een formulier uit de bijlage bij het Uitvoeringsbesluit, dat de overheidswerkgever bepaalt welk formulier passend is en dat de eed of belofte in beginsel zo spoedig mogelijk na indiensttreding wordt afgelegd.

Wettelijke basis in één oogopslag

Bepaling	Betekenis voor waterschappen
Artikel 2 Ambtenarenwet 2017	Waterschappen zijn overheidswerkgever in de zin van de Ambtenarenwet 2017.
Artikel 5, eerste lid, onderdeel a, Ambtenarenwet 2017	De overheidswerkgever zorgt ervoor dat ambtenaren bij indiensttreding de eed of belofte afleggen.
Artikel 7 Ambtenarenwet 2017	De ambtenaar legt de eed of belofte af volgens een vastgesteld formulier.
Artikel 5 Uitvoeringsbesluit Ambtenarenwet 2017	Dit artikel regelt welk formulier wordt gebruikt en dat de eed of belofte in principe zo snel mogelijk na indiensttreding wordt afgelegd.

Wijze van eed/belofte afleggen

De medewerker legt de eed of belofte zo spoedig mogelijk na indiensttreding af. De eed of belofte wordt mondeling afgelegd volgens het formulier dat de overheidswerkgever heeft gekozen uit de bijlage bij het Uitvoeringsbesluit Ambtenarenwet 2017. Fysieke aanwezigheid en staand afleggen kunnen passend zijn, maar zijn alleen vereist als dit volgt uit de toepasselijke regeling, het gekozen formulier of de eigen werkwijze van de organisatie.

De wet schrijft niet voor dat de eed of belofte door een specifieke functionaris binnen het waterschap moet worden afgenomen. Leg daarom in de interne regeling of werkwijze vast wie bevoegd is om de eed of belofte namens de organisatie af te nemen, bijvoorbeeld de dijkgraaf, de secretaris-directeur, de leidinggevende of een andere daartoe aangewezen vertegenwoordiger. Het afleggen kan bijvoorbeeld als volgt: de aangewezen vertegenwoordiger leest de tekst van de eed of belofte duidelijk voor, waarna de medewerker de eed of belofte bevestigt.

Bij het afleggen van de eed kan de medewerker de twee voorste vingers van de rechterhand opsteken en afsluiten met de woorden: “Zo waarlijk helpe mij God almachtig.” Bij het afleggen van de belofte sluit de medewerker af met de woorden: “Dat verklaar en beloof ik.” Houd rekening met ruimte voor persoonlijke, levensbeschouwelijke of praktische omstandigheden, voor zover de geldende regels dat toelaten.

Praktisch stappenoverzicht		
Stap	Wat gebeurt er?	Aandachtspunt
1. Voorbereiden	Kies het juiste formulier en bepaal wie de eed of belofte afneemt.	Leg de werkwijze vast in een interne regeling of procedure.
2. Uitleg geven	Licht kort toe wat de eed of belofte betekent voor integriteit, de publieke taak en goed ambtenaarschap.	Maak duidelijk waarom dit moment belangrijk is.
3. Afleggen	De medewerker legt de gekozen eed of belofte af of bevestigt deze.	Houd rekening met persoonlijke, levensbeschouwelijke of praktische omstandigheden.
4. Vastleggen	Registreer dat de medewerker de eed of belofte heeft afgelegd.	Let op privacy, archivering en opname in het personeelsdossier.

Modelteksten

De eed of belofte moet worden afgelegd volgens een formulier dat is opgenomen in de bijlage bij het Uitvoeringsbesluit Ambtenarenwet 2017. De overheidswerkgever bepaalt welk formulier, mede gelet op de functie, passend is. Gebruik daarom niet zomaar een eigen tekst als formele eed of belofte, maar controleer altijd of de gekozen tekst overeenkomt met een toegestaan formulier of daarmee juridisch verenigbaar is. Het is verstandig om binnen de organisatie één vaste werkwijze te hanteren en deze vast te leggen in het integriteitsbeleid of een interne regeling. Hieronder staan voorbeeldteksten die kunnen helpen bij de voorbereiding of communicatie rond het afleggen van de eed of belofte. Laat de definitieve tekst steeds toetsen aan het Uitvoeringsbesluit, de bijlage daarbij, de eigen regeling en eventuele bijzondere wettelijke voorschriften.

Voorbeeld 1:

Ik zweer/verklaar dat ik dit ambt op een eerlijke manier heb gekregen. Dat betekent:

- *Ik heb voor dit ambt gekozen. Ik ben niet omgekocht en heb ook niemand omgekocht. Niet met giften en niet met beloftes.*
- *Ik heb eerlijke informatie gegeven en heb niets verzwegen wat voor dit ambt van belang kan zijn.*

Ik zweer/beloof de Koning en de Grondwet trouw te zijn en Nederland als goed ambtenaar te dienen. Dat betekent:

- *Ik werk in het algemeen belang voor onze samenleving en zet mij daar volledig voor in.*
- *Ik werk integer en behandel iedereen rechtvaardig, gelijkwaardig en met respect.*
- *Ik ga zorgvuldig om met informatie. Ik draag bij aan een open overheid en weet ook dat ik vertrouwelijke informatie geheim moet houden.*
- *Ik gedraag mij volgens onze wetten, het recht en de gedragsregels die verder voor mij gelden.*

Voorbeeld 2:

Ik zweer/beloof dat ik trouw zal zijn aan de Koning en dat ik de Grondwet en alle overige wetten van ons land zal eerbiedigen;

Ik zweer/verklaar dat ik direct noch indirect valse informatie heb verstrekt in verband met het verkrijgen van mijn functie;

Ik zweer/verklaar dat ik in verband met het verkrijgen van mijn functie aan niemand iets heb geschonken of beloofd en dat ik dit ook niet zal doen;

Ik zweer/verklaar dat ik in verband met het verkrijgen van mijn functie van niemand giften heb aanvaard of beloften heb aangenomen en dat ik dit ook niet zal doen;

Ik zweer/beloof dat ik de mij opgedragen taken plichtsgetrouw en zorgvuldig zal vervullen en dat ik informatie die mij uit hoofde van mijn functie vertrouwelijk bekend wordt, geheim zal houden voor zover ik niet bevoegd of verplicht ben die informatie te delen;

Ik zweer/beloof dat ik mij zal gedragen zoals een goed ambtenaar betaamt, dat ik zorgvuldig, integer en betrouwbaar zal handelen en dat ik niets zal doen dat het vertrouwen in het ambt of in de organisatie kan schaden.

Let op: deze voorbeeldteksten zijn bedoeld als handreiking en niet zonder meer als zelfstandig wettelijk formulier. Controleer voor gebruik altijd of deze teksten nog actueel zijn.

Neem in de interne werkwijze daarnaast op hoe wordt vastgelegd dat de eed of belofte is afgelegd, bijvoorbeeld door een ondertekende verklaring of registratie in het personeelsdossier, met inachtneming van de regels voor privacy en archivering.

Extra betekenis

Je kunt de ambtseed of -belofte op verschillende manieren afnemen. Daarmee kun je de betekenis en achtergrond extra benadrukken. Hieronder staan praktijkvoorbeelden die medewerkers en integriteitsfunctionarissen bij organisaties in de praktijk zinvol vinden.

Welke vorm past wanneer?		
Vorm	Past goed bij	Meerwaarde
Toespraak door dijkgraaf of directeur	Een formeel moment met zichtbare bestuurlijke of directiebetrokkenheid.	Benadrukt het belang van de publieke taak en het werken voor de overheid.
Bijeenkomst op de afdeling	Nieuwe medewerkers of kleine groepen binnen een team of afdeling.	Maakt het moment persoonlijk, herkenbaar en dichtbij de dagelijkse praktijk.
Dilemmagesprek	Teams die willen leren aan de hand van praktijksituaties.	Verbindt de eed of belofte met keuzes en gedrag in het dagelijks werk.
Training of workshop integriteit	Verdieping of terugkerende aandacht voor integriteit.	Biedt ruimte voor kennis, reflectie en toepassing in de praktijk.
Introductiegesprek integriteit	Eén medewerker of een kleine groep nieuwe medewerkers.	Geeft gerichte uitleg over regels, beleid en verwachtingen binnen de organisatie.

Toespraak van de dijkgraaf/(secretaris-)directeur

Een toespraak van de dijkgraaf of (secretaris-)directeur geeft het afleggen van de eed of belofte extra gewicht. De bestuurder of directeur kan kort stilstaan bij de organisatie, de rol van de ambtenaar en het gedrag dat daarbij hoort. Daarna neemt hij of zij de eed of belofte af.

Bijeenkomst

De medewerker kan de eed of belofte ook afleggen tijdens een bijeenkomst op de afdeling. De leidinggevende licht kort toe waarom dit moment belangrijk is en neemt daarna de eed of belofte af.

Bespreken van dilemma's

Combineer de eed of belofte met een teambespreking over dilemma's uit de praktijk. Zo herkennen medewerkers situaties die zij in hun werk kunnen tegenkomen en denken zij samen na over passend handelen. Iemand uit de organisatie kan het gesprek begeleiden, maar ook een externe deskundige.

Training of workshop integriteit

Een korte training of workshop over integriteit kan de eed of belofte extra betekenis geven. Ga bijvoorbeeld in op wat integer handelen betekent in het dagelijks werk en welke houding en welk gedrag daarbij horen. Mogelijke onderwerpen zijn integriteitsbeleid, relevante wet- en regelgeving, dilemma's en praktijkvoorbeelden.

Introductiegesprek integriteit

Je kunt de eed of belofte ook combineren met een introductiegesprek over integriteit. Bijvoorbeeld met de integriteitsfunctionaris van de organisatie. De medewerker krijgt uitleg over het integriteitsbeleid en de belangrijkste regels en procedures. Ook kun je bespreken wat de bijzondere rol van een ambtenaar inhoudt en welke keuzes daarbij horen. Gebruik daarvoor bijvoorbeeld enkele herkenbare dilemma's.

Deze vorm werkt goed voor één medewerker of een kleine groep. Plan het gesprek kort na de start en laat de medewerker de eed of belofte direct daarna, of tijdens hetzelfde moment, afleggen.

Disclaimer

A&O Waterschappen heeft deze handreiking in 2026 met zorg samengesteld. Organisaties blijven zelf verantwoordelijk voor de toepassing ervan in hun eigen praktijk. A&O Waterschappen is niet aansprakelijk voor de gevolgen van het gebruik of de toepassing van deze handreiking.

Colofon

A&O Waterschappen

Den Haag, september 2026

Eindredactie Erika Nehmelman | A&O Waterschappen

Fiona Janssen | A&O Waterschappen

Vormgeving Derk Bettonviel | Bureau Bettonviel

Fotografie Kees Winkelman | Fotobeeldbank A&O Waterschappen

© A&O Waterschappen | 2026

A&O Waterschappen

Zuid-Hollandlaan 7

2596 AL Den Haag

06 31 93 10 44

info@aenowaterschappen.nl

www.aenowaterschappen.nl

VERENIGING
WERKEN VOOR
WATERSCHAPPEN

